

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2630

av **Annika Lillemets m.fl. (MP)**

Skydda Vättern

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att skydda Vättern genom ett överordnat riksintresse och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Vättern hyser såväl natur- och miljömässiga som samhällsviktiga värden, och är därför skyddad av fyra riksintressen enligt miljöbalken: friluftsliv, fiske, natur och kulturmiljö. Vättern har också skydd som dricksvattentäkt och dessutom är Vättern i sin helhet ett Natura 2000-område och en del av EU:s nätverk av skyddade områden. Östra Vätterbranterna är biosfärområde under Unesco; en utmärkelse som ställer krav på långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Vättern försörjer redan över en kvarts miljon människor med dricksvatten och ytterligare kommuner är på väg att ansluta till Vättern. Dessutom kan Vättern som dricksvattentäkt bli ännu viktigare framtiden om till exempel havsnivån stiger och ger upphov till saltvatteninträngning i Mälaren, som i dagsläget är dricksvattentäkt för i princip hela Mälardalen. Även den europeiska kontinenten tittar på Vättern som möjlig framtida dricksvattentäkt.

Minerallag och Försvarmaktens intressen har företräde

Idag har vi i praktiken inte ett tillräckligt skydd för dricksvatten i Sverige, trots att det är en av de viktigaste framtidsfrågorna. Minerallagen och Försvarmaktens intressen har företräde.

Försvarmakten har sedan många år tillstånd att bedriva en omfattande övningsverksamhet över Vättern. Därtill har länsstyrelsen gett flygvapnet tillstånd att öka det totala antalet flygrörelser kraftigt och öka antalet skott från 1 000 till 69 000 per år och därmed öka problemen med föroreningar och buller kraftigt. Försvarmakten planerar även internationella skjutövningar i samarbete med Nato från stridsflygplan

och helikoptrar mot mål rakt ner i vattnet. Det är inte försvarbart att Försvarsmakten i en värld där brist på rent dricksvatten ökar, både globalt och nationellt, använder värdefulla dricksvattentäkter som övningsfält. Länsstyrelsens beslut har överklagats till mark- och miljödomstolen av över 100 miljöorganisationer, kommuner, näringsidkare, djurhållare och boenden runt sjön.

Ett annat potentiellt hot mot Vätterns vattenkvalitet är den planerade gruvan vid Norra Kärr, Gränna. Om ett enormt dagbrott öppnas bara ett par kilometer från sjön i ett vattenrikt område, riskerar tungmetaller och andra gifter läcka ut i Vättern. Det är också stor risk för översvämning och dammbrott vid kraftig nederbörd, vilket spås bli allt vanligare i klimatförändringarnas spår. Gruvbolaget Tasmans undersökningstillstånd upphävdes då av förvaltningsrätten i Falun.

Ett tredje hot är de planer som finns på utvinning av fossilgas i Motalabukten.

Dessa sammantagna hot gör att skyddet av Vättern måste stå över andra samhällsintressen och skyddet av Vättern bör göras till överordnat riksintresse.

Annika Lillemets (MP)

Carl Schlyter (MP)

Valter Mutt (MP)

Jabar Amin (MP)